

KALENDARIUM
**Przegląd ważniejszych wydarzeń¹
wrzesień–październik 2016**
KRAJ

21–22.09. Warsztaty poświęcone geologicznym i środowiskowym aspektom zagospodarowania terenów pogórniczych odbyły się w Sosnowcu. Ich organizatorem był Oddział Górnośląski Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego. W spotkaniu wzięli udział pracownicy administracji samorządowej, byli również obecni przedstawiciele jednostek naukowych – AGH i Uniwersytetu Śląskiego. Podczas sesji referatowej, która odbyła się w pierwszym dniu zajęć, omawiano wpływ płytkiej działalności górniczej na stan gruntów i wód podziemnych, specyfikę projektowania obiektów budowlanych na tego typu terenach oraz ich rekultywację. Drugi dzień przeznaczono na wycieczki terenowe. Uczestnicy warsztatów zwiedzili piaskownię firmy Sibelco w Bukowni oraz ośrodek edukacyjny Geosfera w Jaworznie – wzorcowy przykład rewitalizacji nieczynnego kamieniołomu.

22–23.09. XXII Ogólnopolska Konferencja Fotointerpretacji i Teledetekcji odbyła się na Politechnice Warszawskiej. Jej podtytuł – „Zdalne techniki badania środowiska – historia, współczesność, nowe trendy” – dobrze oddawał tematykę obrad. Organizatorami byli: Oddział Teledetekcji i Geoinformatyki Polskiego Towarzystwa Geograficznego oraz Wydział Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele polskich i zagranicznych ośrodków naukowo-badawczych oraz pracownicy kilku firm komercyjnych. Szczególną uwagę zwrócono na tło historyczne obrad, jako że odbywały się one w dniach jubileuszu 70-lecia powołania na Politechnice Warszawskiej Katedry Fotogrametrii i 25-lecia rozpoczęcia działalności Zespołu Teledetekcji i Systemów Informacji Przestrzennej.

26–28.09. Agrofizyka jest nauką z pogranicza agronomii i fizyki. Przedmiotem jej zainteresowania jest system gleba–roślinność użytkowa–atmosfera, opisywany metodami nauk ścisłych. Z uwagi na pierwszy człon triady wyniki badań agrofizycznych mogą być interesujące dla geologów. Silny ośrodek naukowy – Instytut Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego PAN działa w Lublinie, i to właśnie on był inicjatorem „11 International Conference on Agrophysics: Soil, Plant & Climate”, która odbyła się w tym mieście. Organizatorzy położyli szczególny nacisk na interdyscyplinarne podejście do przedmiotu swych badań, stąd wśród agrofizyków przewijali się specjaliści z wielu innych dziedzin jak pedologia, biologia, chemia i meteorologia. Obecności geologów nie odnotowano.

25–28.09. W malowniczym Zwierzyńcu, w sercu Roztocza, odbyły się obrady i dyskusje XXXIX Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej. Została ona przygotowana

przez Zakład Kartografii i Geomatyki Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej i lubelski oddział Polskiego Towarzystwa Geograficznego, we współpracy z Roztoczańskim Parkiem Narodowym. Tematyka spotkania, w którym udział wzięło ponad 100 specjalistów, ogniskowała się wokół nowych rozwiązań technicznych w dziedzinie wizualizacji kartograficznej. W ostatnim dniu konferencji zaplanowano wycieczkę do Lwowa poświęconą pamięci tamtejszych kartografów – Eugeniusza Romera i jego uczniów, w tym prof. Franciszka Uhorczaka związanego w latach powojennych z UMCS w Lublinie.

28–29.09. W warszawskiej SGGW odbyła się II Konferencja Naukowo-Techniczna ProGeotech 2016. Inicjatorzy spotkania to Katedra Geoinżynierii SGGW i Polski Komitet Geotechniki. Celem dwudniowych obrad i warsztatów prowadzonych przez firmy komercyjne było naświetlenie problematyki badań, doboru parametrów oraz obliczeń projektowych posadowień budowli zgodnych z zasadami Eurokodu 7. Te niełatwe kwestie, wciąż niespójnie ujęte w polskich przepisach prawnych, budzą wiele wątpliwości geotechników i geologów inżynierskich. Organizatorzy wyrazili nadzieję, że przynajmniej część z nich udało się wyjaśnić.

9–12.10. Jubileuszową, trzydziestą konferencję z cyklu Zagadnienia Surowców Energetycznych i Energii w Gospodarce Krajowej krakowski Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN przeprowadził w Zakopanem. Spotkaniu o ustalonej renomie w środowisku specjalistów nadano podtytuł „Energetyka wobec nowych wyzwań”. Tematyka wydarzenia obejmowała całe spektrum zagadnień ekonomicznych, geologicznych i technicznych powiązanych z energetyką. Najwięcej miejsca poświęcono głównej polskiej kopalinie energetycznej – węglowi kamiennemu, ale na uwagę zasługuje fakt, że w wielu referatach omawiano problematykę związaną z węglem brunatnym. Przedstawiono też nowe trendy w rządowej polityce gazowej, niezmiennie zasady unijnej polityki energetyczno-klimatycznej oraz problemy środowiskowe związane z energetyką klasyczną i alternatywną.

9–12.10. Również w Zakopanem odbywała się siódma konferencja nt. modelowania przepływu wód podziemnych – MPWP 2016. Organizatorami wysoce specjalistycznego spotkania, tak jak i poprzednich sześciu, byli hydrogeolodzy z Katedry Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej na Wydziale Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska AGH w Krakowie oraz Stowarzyszenia Naukowego im. Stanisława Staszica. Przed i po części plenarnej konferencji odbyły się warsztaty poświęcone zasto-

¹ Emerytowany pracownik PIG-PIB; mirekrutkowski751@gmail.com.

sowaniu różnego typu programów komputerowych do modelowania hydrogeologicznego.

11–13.10. W Mszczonowie odbył się zorganizowany z dużym rozmachem V Ogólnopolski Kongres Geotermalny. Przedsięwzięcie zostało przygotowane przez Polskie Stowarzyszenie Geotermiczne, Urząd Miejski w Mszczonowie, Geotermię Mazowiecką S.A., IGSMiE PAN oraz Katedrę Surowców Energetycznych Wydziału Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska AGH. Na uwagę zasługuje duża ilość patronatów honorowych, jaką udało się zgromadzić organizatorom – wśród nich na poczesnym miejscu widnieje akces Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego. Referaty na temat różnorodnych aspektów geotermii głębokiej i płytkiej wy-

głaszali zarówno naukowcy – teoretycy, jak i praktycy – projektanci i operatorzy systemów geotermalnych. Jedną z sesji technicznych prowadzili specjaliści z PIG-PIB. Nie zabrakło wystąpień przedstawicieli administracji rządowej (resorty środowiska, energii i rozwoju) oraz władz samorządowych. Wysoka frekwencja zainteresowanych tematyką obrad uwydatnia rosnącą rolę geotermii w rządowej polityce energetycznej. W czasie kongresu Zakład Publikacji Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego zaprezentował wiele ciekawych wydawnictw. Zostały one rozdane uczestnikom imprezy, prowadzono również ich sprzedaż. Największą popularnością cieszyły się katalogi zbiorów Muzeum Geologicznego PIG-PIB i Przewodnik geoturystyczny Sudetów.

ŚWIAT

18–25.09. Program CLIVAR (Climate Variability and Predictability) to jeden z komponentów wielkiego przedsięwzięcia naukowego o nazwie The World Climate Research Programme's (WCRP), działającego pod auspicjami International Council for Science (ICS), World Meteorological Organization (WMO) oraz UNESCO.

Naukowcy uczestniczący w pracach CLIVAR spotkali się tym razem w chińskim mieście Qingdao, żeby dokonać przeglądu osiągnięć w dziedzinie badań nad dynamiką interakcji systemu ocean–atmosfera, kluczowego elementu zmian klimatycznych. Ustalono również agendę przyszłych prac, uwzględnia ona szerszy niż dotychczas udział specjalistów z różnych dziedzin nauki.

22–23.09. VGC 2016 to skrótowa nazwa międzynarodowego spotkania specjalistów w dziedzinie wizualizacji danych przestrzennych – Virtual Geoscience Conference. Pierwsza tego typu konferencja odbyła się w 2014 r. w Lozannie, okazała się bardzo dobrym pomysłem, dlatego postanowiono je kontynuować. Tegoroczna VGC odbyła się w Bergen. Slogan zachęcający do spotkania w norweskim mieście – Where Geomatics Meets Geoscience – lapidarnie wyjaśnia cele organizatorów. Podczas sesji plenarnych i warsztatowych omawiano wszystkie dziedziny teledetekcji, wizualizacji i obróbki danych, uwypuklając korzyści, jakie odnoszą geolodzy korzystający z cyfrowego oglądu terenu. Nowością było szerokie przedstawienie tematyki dronów, zdaniem prelegentów – optymalnego narzędzia w wielu dziedzinach geologii.

25–28.09. Wydarzeniem roku dla środowiska geologów w USA był wielki meeting Geological Society of America (GSA), który odbył się w Denver, w stanie Colorado. GSA jest organizacją międzynarodową (zrzesza ponad 26 tys. członków w 115 krajach), jednak impreza w Denver była wydarzeniem raczej wewnętrznym – większość referatów wygłoszonych podczas 200 sesji tematycznych odnosiła się do zjawisk i procesów typowych dla USA. Ze względu na liczbę wykładów organizatorzy zdecydowali się opracować specjalną aplikację na urządzenia mobilne, ułatwiającą uczestnikom dotarcie na czas do odpowiednich sal konferencyjnych. Tradycyjnie dla wielkich spotkań

tęgo typu starannie zadbano nie tylko o transfer wiedzy, ale i rozrywki. Wiele mówi fakt, że dwaj najważniejsi sponsorzy to ExxonMobil oraz... Left Hand Brewing – wielka kompania piwowarska z Longmont, w stanie Colorado. Konferencja miała ogromne znaczenie naukowe, a prelegenci przedstawiali najnowsze osiągnięcia w praktycznie wszystkich działach nowoczesnej geologii. Imprezie towarzyszyło kilkadziesiąt warsztatów, dziesiątki wycieczek terenowych oraz wystawa z udziałem ponad 500 firm komercyjnych i instytucji naukowych.

26–30.09. Dyrektywa Komisji Europejskiej INSPIRE, która pojawiła się w maju 2007 r., już za pięć lat ma zostać w pełni wprowadzona we wszystkich krajach UE. Ogromne przedsięwzięcie, prowadzące do integracji europejskiej infrastruktury informatycznej w dziedzinie ochrony i zarządzania środowiskiem, wymaga ciągłego współdziałania specjalistów i decydentów. Konferencja w Barcelonie, która odbywała się pod hasłem „INSPIReing a sustainable environment”, była ważnym elementem owego współdziałania, a ponadto posłużyła do przedstawienia korzyści jakie już osiągnęła gospodarka unijna dzięki działaniom INSPIRE. Istotnym punktem obrad było też zdefiniowanie punktów krytycznych dla pełnego wdrożenia idei. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele wszystkich narodowych ośrodków koordynacyjnych, wysocy rangą urzędnicy KE, politycy, naukowcy i przedsiębiorcy. Obecni byli też działacze organizacji proekologicznych i liczni dziennikarze.

11–12.10. W Saarbruecken (Niemcy) odbyła się trzecia z kolei konferencja CISCEM 2016 – Conference on In Situ and Correlative Electron Microscopy. Spotkanie było poświęcone zastosowaniu metodyki obrazowania EM do obserwacji procesów zachodzących w warunkach rzeczywistych, np. w środowisku gazowym, w podwyższonej temperaturze czy ciśnieniu. Badania mają szczególne znaczenie w inżynierii materiałowej, ale zastosowanie tych procedur jest możliwe w wielu innych dziedzinach. Przykłady dotyczące biologii, mineralogii, chemii i fizyki prelegenci przytaczali podczas paneli dyskusyjnych. Organizatorem obrad był Leibniz-Institut für Neue Materialien w Saarbruecken.